

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Apostolica contra nostri temporis hæreses

In quibus Loca illa explicantur, quæ Hæreticj hodie (maximè Caluinus & Beza) vel ad sua placita stabilienda, vel ad Catholicæ Ecclesiæ dogmata infirmanda ...

In Acta Apostolorum to. primus

Stapleton, Thomas

Antverpiae, 1595

37. His auditis, compuncti sunt corde, & dixerunt: Quid faciemus, viri fratres? Petrus verò ad illos: Poenite[n]tiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum in nomine Iesu Christi in remissionem ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-39424

37. *His auditis, compuncti sunt corde, & dixerunt: Quid faciemus viri fratres? Petrus vero ad illos: Pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum in nomine Iesu Christi in remissionem peccatorum.*

Observanda diligenter est prima hæc Iudeorum conuersio ex prima Petri concione subsequuta, vt ordinem iustificationis impij, contra horum temporum grauissimas corruptelas, rectè & salubriter teneamus. Audita Petri concione, *compuncti sunt corde*: Hic apparet fides verbo Petri habita. Nisi enim credidissent quæ Petrus dixerat, nullam compunctionem, sed summum potius contemptum ostendissent. Apparet etiam dolor de peccatis præteritis, qui est pœnitentiæ initium. Cordis enim compunctio conscientia cruciatum designat. Quando addunt, *Quid faciemus viri fratres?* ostendunt se spem veniæ non abijcere. Nam absque spe veniæ nunquam fuissent solliciti de placando Deo, aut de querenda salute. In eisdem quoque verbis emendationis propositum & satisfaciendi desiderium demonstrant. Iam enim in lege diuina eruditi, sciabant offensum Deum aliqua satisfactione placandum esse, vt iustitiæ eius ratio habeatur, quæ cum misericordia pari semper passu ambulat. Hic hæretici hoc verbum carpunt. *Verbum* (inquit Sarcerius) *quid faciemus?*

B 3

Iustificationis impij ordo.

1.

2.

3.

4.

Eraf. Sar-
terius in
expos.
Eccles.

mus? ostendit nos naturâ sic affectos esse, vt studeamus operibus mereri gratiam: adeo inheret nobis operum iustitia. Hæc ille. Atqui non vt mererentur Dei gratiam, sed vt eam cõsequerentur, sibi necessariò aliquid faciendum, & salutis suæ restaurandæ cooperandû esse, hominemque adultum sine aliquo opere suo iustificari non posse existimabât. Quod rectene an malè existimauerint, Petri responsum docebit. *Pœnitentiam, inquit, agite, & baptizetur vnusquisque vestrum in nomine Iesu Christi in remissionem peccatorum.* Paucis verbis, quid facere debeant, docet. Non reijcit illam interrogationem de operibus, quali preposteram, importunam, aut gratuita remissioni repugnantem, vt hæretici faciunt; sed eam planè confirmat, iubet enim pœnitentiam agere: quod quantum significet, paulo plenius Paulus expressit, dicens Agrippæ Regi: *Annunciaui Damasci primùm, & Hierosolymis, & in regione Iudæa, & Gentibus, vt pœnitentiam agerent, & conuertentur ad Deum, digna pœnitentiæ opera facientes.*

AG. 26.

Pœnitentia
opera
digna.

Quid est autem digna pœnitentiæ opera facere, quàm sic animo toto ad Deum conuerti, vt ea opera facias quæ conuersionis veræ, non fictæ, signa ac testimonia sint, quæ Deo, ad quem conuerteris, placere possint, quæ denique aptum & idoneû diuinæ gratiæ suscipiendæ reddant? Quum Ioannes Baptista, similibus verbis vsus, dixisset,

dixisset, *Facite fructus dignos pœnitentiæ*, & auditores eius statim subiicerent, sicut & hoc loco, *Quid ergo faciemus?* præscribit illis Io-^{Luc 3.} annes digna pœnitentiæ opera: *Qui habet duas tunicas, &c.* Ad opera charitatis hortatur, quia *charitas cooperit multitudinem peccatorum.* Hic hæretici pœnitentiæ actionem in sola cordis ad Deum conuersione & nouæ vitæ desiderio constituunt. *Pœnitentiæ* (ait hic Calvinus) *conuersionem mentis sonat, ut totus homo innoctur & alius fiat.* Sed fallit lectorem, & deprauat scripturam. Hanc enim cordis conuersionem & nouæ vitæ desiderium antea Iudæi isti professi fuerant, *compuncti corde, & dicentes, Quid faciemus viri fratres?* Illis autem ita compunctis, & corde conuersis, & ad nouam vitam anhelantibus, (hoc est enim, *Quid in posterum faciemus?*) non respondet Petrus iuxta sensum Hæreticorum hodie: Satis hoc est: Conuersio hæc cordis vestri sufficit vobis iam credentibus ad salutem. Non sic responde: Petrus, sed adiungit, *Pœnitentiæ agite: opera pœnitentiæ digna præstate:* Hæc vna via ac ratio est consequendæ remissionis peccatorum. Aliam viam proponit de Sacramento salutis suscipiendo, & *baptizetur vnusquisque vestrum.* Vtrique viæ ac medio hunc terminum, hunc effectum assignat, *in remissionem peccatorum vestrorum,* in qua videlicet consistit iustificatio impij, & reconciliatio cum Deo, quam

ad liberationem à morte attinet. Nam de noua vita gratiæ, & altera iustificationis parte (quam vtramque expressit qui dixit,

1. Ioan. 5. *Translati sumus de morte in vitam;* & alius, *Qui*
Coloss. 1. *eripuit nos de potestate tenebrarum, & transtulit in*

regnum filij dilectionis sue) subiunxit Petrus; & accipietis donum Spiritus Sancti. Quibus verbis tamen visibile donum linguarum significet, simul tamen inuisibile charitatis donum certissimè intelligit: quando illud externum donum ad huius interni confirmationem, & ad testimonium presentie Spiritus Sancti datum fuerit, vt scribit Augustinus in Epistolam 1. B. Ioannis. Hic rursus

Tract. 6.

omnia inuertunt hæretici. Dicunt, adiungi penitentiae baptismum, quia hic illius signum est; quo nihil absurdius dici potuit: quum non penitentia an egressa (iubet enim Petrus prius penitentiam agere, postea baptizari, nec adultus aliquis absque acta penitentia baptizari potest, signum autem cum resignata coniunctum esse debet) sed remissionis peccatorum, quæ per lauacrum regenerationis accipitur, signum certum & efficax

Scriptura
corrupte
la.

baptismus sit. Addit Calvinus, *ponit hic baptismum tanquam sigillum quo gratiæ promissio confirmatur: quæ est aperta diuinæ Scripturæ corruptio.* Iubet enim Petrus illos *baptizari in remissionem peccatorum*, id est, ad illam consequendam, non post remissionem peccatorum, quasi ad illam confirmandam. Atque bene

bene

bene pœnitentia tale sigillum effingi potest
quàm baptisimus. Vtrumque enim fit in re-
missionem peccatorũ. Alioqui aliam Scri-
pturã qua Christus dicit, *Hic est sanguis meus,*
qui pro multis effundetur in remissionem peccato-
rum, iuxta Calvinum glossare licebit; id est,
qui tanquam sigillum est quo remissionis
peccatorum promissio confirmatur; vt sic
nec ipse Christi sanguis causa eius censeretur
debeat. Adiungit hoc loco Calvinus alia
toxica. Primum, *doctrinam hanc pœnitentiæ &*
remissionis peccatorum quotidianum in Ecclesia
vsu habere. Ita confundit pœnitentiam homi-
nis impij, *qua,* si Christo credimus, *iustus*
non indiget, cum quotidiana illa iustorum
pœnitentia, qua quotidie clamamus, *Dimitte*
nobis debita nostra. Quam impiam doctrinam
alibi refutauimus. Rursum non distinguit
illam remissionem peccatorum quam pro
quotidianis delictis iusti quotidie petunt,
ab illa remissione quæ impijs, vt iusti fiant,
necessaria est: quum Petrus hinc de sola im-
piorum pœnitentiã & remissione peccato-
rum illis necessaria loquatur: nisi fortè in
hominibus baptizatis & semel iustificatis
perpernam ponat Calvinus impietatem, vi-
tamque flagitiosam, quæ tali pœnitentiã ta-
lique noua reconciliatione indigeat: ac per
hoc Apostolo, imò gratiã Saluatoris nostri
contradica, quæ *ideo apparuit,* ideo facta est,
vt abnegante impietatem & secularia desideria,

B 5   sob. id,

Pœniten-
tiã impij
& iustorũ
quotidia-
nam con-
fundit
Calvinus.
Luc. 15.

In Anti-
dotis E-
uangel. ad
Luc. cap.
15. & ad
Mar. c. 1.

sobrii, iustè, & piè vivamus in hoc seculo.

Sed aliud nunc adverte, & caue toxicū. Vehementer (inquit) errant Papistæ, quòd baptismum ad novitatem & superiorem vitam restringunt, quasi eius significatio & vis non pateret ad mortem vsque. Dementissimū errorē suum, quòd ad omnia peccata baptismū subsequētia delēda & expiāda solus baptismus eiuſq; recordatio valeat, satis à se stabilitum putat, si audaci cōvitiō vsus aduersam veritatem vehementis erroris insimulet. Caterū nō Papistas, sed Calvinū & Calvinistas vehementissimè hac in parte errare, & errore dementissimo ac perniciosissimo laborare (hoc quippe vno paradoxo totum penitentiæ Sacramentum penitus aboletur) alio in loco oportunè demonstravimus. Addit adhuc, hanc Evangelij partem sic à nobis depravari & adulterari, ut peccata oriū remissionem per Christum obinendam prorsus exterminemus. Quare hoc? Quia (inquit) post baptismum satisfactionibus redimi volunt: & quamvis Christi gratiam simul admisceant, quia tamen eam inveniunt hominum meritis, totam Evangelij doctrinam hoc modo evertunt. Respondeo: Post baptismum peccata nos velle satisfactionibus redimi quæ per baptismum abolita & condonata sunt, mendacium Calvini luculentum est, non doctrina aliqua Catholicorum. Alia post baptismum peccata satisfactionibus quo ad eorum debitas pœnas expiari, à scripturæ

In Pröpt.
Cath. in
die Ascē.
Dom.

Calvini
putidum
menda-
cium.

ptura doctrina non esse alienum, in Antidotis nostris Euangelicis & super Paulum saepe ostenditur. Bonorum operum merita nec Christi gratia, nec Euangelica doctrina repugnare, plurimis in locis Antidota nostra tam *Euangelica quam Apostolica demonstrarunt. Sed quare doctrina Euangelica operum meritis euertitur? *Quia* (inquit) *merita excutunt conscientijs fidei certitudinem.* Sanè quidem: nam & excutienda illa est, vt certissima animarum pestis, & huiusce temporis prophana nouitas, ac cerebri Caluianiani portentum, ex scripturis diuinis saepe à nobis refutatum. Addit, *merita inter mortem Christi & nostras satisfactiones dimidiare.* Huic cauillo iam dudum respondimus, quae sufficere possunt. Concludit tandem: *Sciamus ergo in solo Christo fundatam esse remissionem peccatorum.* Verum hoc quidem, vt eius merito atque virtute fiat remissio, veluti causa cum Deo efficiente: sed intercedere oportere poenitentiam ac baptismum, hic vnus locus luculenter docuit. Sed vide quomodo hoc probet quod dixit: *Hac* (inquit) *ratione Christi nomen exprimitur à Petro, quo significat: nihil istorum doceri posse, nisi statuatur Christus in medio, vt in eo quæraturs ipsius doctrinae effectus.* *Tota hæc speculatio extra sacri textus literam vagatur.* Vera & vnica causa cur adiecit Petrus, *in nomine Iesu Christi*, illa erat, vt qualè baptismum suscipere,

Ad Matt.
cap. 20.
v. 28.
Luc. c. 11.
v. 41.
Ad Rom.
4. v. 6. &
alibi
*Ad Luc.
c. 17. v. 10.

In Epist.
ad Rom.
c. 5. vers. 1
& 4. 5. &
cap. 8. v.
14. 15. 16.
38.
In Opere
de iustifi-
cat. lib. 1o
cap. 12.

Baptif-
mus in
nomine
Christi.

pere, & in cuius virtute ac fide baptizari debeant, eos doceret. *Baptizetur*, inquit, *unusquisque vestrum in nomine Iesu Christi*, id est, in fide ac virtute nominis eius. Hac enim duo hoc in libro æquivalent. Infrà cap. 3. iubetur claudus *surgere & ambulare in nomine Iesu Christi*. Postea ibidem dicitur: *In fide nominis eius hunc, quem videtis, confirmavit nomen eius*. Rursum infrà cap. 19. qui non nisi in Ioannis baptisinate, baptizati fuerant, de novo *baptizati sunt in nomine Domini Iesu*, id est, Christi baptismum acceperunt, & in fide ac virtute Christi baptizati fuerunt. Ad distinctionem igitur baptismi Christi à baptisimo Ioannis vel quocunque alio, & ad fidem atque virtutem Christi circa baptismum quem accipere debebant significandam (ille enim est *qui in Spiritu baptizat*, quo fit remissio peccatorum) adiunxit verbo, *baptizetur, Petrus, in nomine Iesu Christi*. Remissio peccatorum quam atrexit, non ex solo nomine Iesu Christi, sed etiam ex pœnitentia actione atque baptismo cõsequabatur: diuersa tamen & distincta ratione; ex pœnitentia, veluti necessaria dispositione; ex baptismo, veluti in medio & instrumẽto salutis ad hoc instituto, ex nomine & virtute Iesu Christi, veluti ex causa huius remissionis meritoria & efficiente. Nam propter meritum mortis Christi, mediante fide, cõpunctione cordis, pœnitentia, iustificat; baptismo;

Act. 3. v.
6. & 16.

Remissio
peccatorum
ex varijs
causis.

baptismo, promittitur illis remissio peccatorum. Hunc ordinem, hanc viam, hanc rationem iustificationis impij, hic præsens locus docuit, quem varijs modis impiè depravare horum temporum hæretici conati sunt.

CAP. III.

1. Petrus autem & Ioannes ascendebant in templum ad horam orationis nonam.

CALVINUS hoc loco ita scribit: *Quod statas horas veteri populo Deus esse voluit, hinc colligimus non posse carere Ecclesiam certa disciplina: ac hodie, nisi obstaret nimis torpor, utile esset quotidie habere tales conuentus.* Quæ eius verba tum hæreticorum hodie torporem manifestè eodemuat, qui horas publicarum precum distinctas 1. 3. 6. & 9. non seruant, tum observationem in hac parte Catholicam à reprehensione liberant: simulque probant non esse Iudaicam κακοζήλιαν, sed Christianam pietatē, veteris populi ceremonias ad Ecclesiasticæ religionis vsus transferre, quod tamē alibi ipse maximè Calvinus obijcere solet. Ita hoc loco seipsum ac suos appositè refutavit. Sic infra, vbi de Anania dicitur (cap. 9.) *Et imponens ei manus, dixit, &c.* scribit Calvinus: *Morem imponendi manus, à sacrificijs ve-*

Ceremonie legales in Christianam religionem transferri possunt.